

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์
ศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๓๐/๒๕๕๓

วันที่ ๑๓ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๓

เรื่อง ผู้ขอจัดตั้งพรรคนำชัยขอให้วินิจฉัยชี้ขาดคำสั่งของนายทะเบียนพรรคการเมือง

ผู้ขอจัดตั้งพรรคนำชัย (นายนำชัย แซ่มฟ้า) ได้ยื่นคำร้องลงวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๕๒ ต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อให้วินิจฉัยชี้ขาดคำสั่งของนายทะเบียนพรรคการเมืองที่ไม่รับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคนำชัย

ข้อเท็จจริงตามคำร้อง คำร้องเพิ่มเติม และเอกสารประกอบ สรุปได้ว่า ผู้ขอจัดตั้งพรรคนำชัย ผู้ร้อง ซึ่งได้รับเลือกตั้งเป็นหัวหน้าพรรคนำชัย ยื่นแบบคำขอจัดตั้งพรรคการเมือง ชื่อ “พรรคนำชัย” ลงวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ ต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง ผู้ถูกร้อง ต่อมา ผู้ถูกร้องมีหนังสือ ลงวันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๕๒ แจ้งผู้ขอจัดตั้งพรรคนำชัยว่า ไม่รับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคนำชัย ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๑๔ วรรคสาม เนื่องจากผู้ได้รับการเลือกตั้งเป็นหัวหน้าพรรค คือ ผู้ร้องถูกคุมขังอยู่ที่เรือนจำจังหวัดน่านตามหมาย ของศาลจังหวัดน่าน ที่ ๕๔๐/๒๕๕๒ ลงวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๕๒ และ ที่ ๗๐/๒๕๕๒ ลงวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๕๒ เป็นเหตุให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองไม่มีคุณสมบัติตามพระราชบัญญัติ ดังกล่าว มาตรา ๑๔ (๔) ประกอบมาตรา ๑๒ และมาตรา ๒๑ แต่ผู้ร้องเห็นว่า ตนถูกกั้นกั๊ก ออกหมายจับในระหว่างการยื่นขอจัดตั้งพรรคการเมือง และถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจตั้งข้อหาโดยไม่มีเจ้าทุกข์ รวม ๘ ข้อกล่าวหา ทำให้หาหลักทรัพย์ประกันตัวไม่ทัน และอ้างรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ ซึ่งบัญญัติว่า

ศาลจังหวัดน่านแจ้งข้อมูลการดำเนินคดีกับผู้ร้อง สรุปว่า ผู้ร้องถูกดำเนินคดีที่ศาลจังหวัดน่าน เป็นคดีแพ่ง ๒ คดี และคดีอาญา ๖ คดี ขณะแจ้งข้อมูลนั้น ศาลสั่งจำหน่ายคดีออกจากสารบบคดีชั่วคราว เนื่องจากจำเลยหลบหนีไประหว่างประกันตัว และอยู่ระหว่างออกหมายจับจำเลยมาดำเนินคดี

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้ว มีประเด็นต้องพิจารณาเบื้องต้นว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจพิจารณาคำร้องนี้ หรือไม่

พิจารณาแล้ว รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๕๒ บัญญัติว่า “สาระสำคัญที่ต้องมีในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญเรื่องต่างๆ ตามที่บัญญัติไว้ในบทเฉพาะกาล ให้เป็นสาระสำคัญที่ต้องมีในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญเรื่องนั้นๆ ตามรัฐธรรมนูญนี้” และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ เป็นกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ ซึ่งตราขึ้นโดยอาศัยอำนาจตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๒ มาตรา ๓๒๓ และมาตรา ๓๒๘ (๑) บัญญัติให้กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว อย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญในเรื่องการจัดตั้งพรรคการเมือง และการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองในทะเบียนพรรคการเมือง ซึ่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ บัญญัติเรื่องการรับจดทะเบียนและไม่รับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคการเมืองไว้ใน หมวด ๑ การจัดตั้งพรรคการเมือง มาตรา ๑๗ วรรคหนึ่ง ซึ่งบัญญัติว่า “ผู้ขอจัดตั้งพรรคการเมือง ซึ่งไม่เห็นด้วยกับคำสั่งไม่รับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคการเมืองของนายทะเบียนตามมาตรา ๑๔ หรือมาตรา ๑๕ มีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อให้วินิจฉัยชี้ขาดภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งคำสั่งไม่รับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคการเมืองจากนายทะเบียน” เมื่อกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว บัญญัติสาระสำคัญเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๕๒ และมาตรา ๓๒๘ (๑) โดยให้อำนาจศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดคำสั่งไม่รับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคการเมืองของนายทะเบียนพรรคการเมืองแล้ว ประกอบกับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๓ บัญญัติว่า “การพิจารณาพิพากษาอรรถคดีเป็นอำนาจของศาลซึ่งต้องดำเนินการตามรัฐธรรมนูญ ตามกฎหมาย และในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์” ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยคำร้องที่ผู้ขอจัดตั้งพรรคนำชายยื่นตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๑๗

ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดมีว่า การที่นายทะเบียนพรรคการเมืองมีคำสั่งไม่รับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคนำชายเป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๑๔ วรรคสาม หรือไม่

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑

“มาตรา ๑๔ เมื่อได้รับคำขอจัดตั้งพรรคการเมือง ให้นายทะเบียนพิจารณาตรวจสอบในเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) ผู้จัดตั้งพรรคการเมืองเป็นผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๘ และมีจำนวนไม่น้อยกว่าสิบห้าคน

(๒) นโยบายและข้อบังคับพรรคการเมืองมีลักษณะไม่ขัดต่อมาตรา ๑๐

(๓) เอกสารการขอจัดตั้งพรรคการเมืองมีรายการครบถ้วนตามมาตรา ๑๑ และมาตรา ๑๓

(๔) คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองมีคุณสมบัติตามมาตรา ๑๒ และ

(๕) ชื่อพรรคการเมืองและภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองไม่ซ้ำ หรือพ้อง หรือมีลักษณะคล้ายคลึงกับชื่อพรรคการเมืองหรือภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองของผู้จัดตั้งพรรคการเมืองอื่น ที่ได้ยื่นคำขอไว้ตามมาตรา ๑๓ หรือของพรรคการเมืองอื่นที่นายทะเบียนได้รับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองไว้ก่อนแล้ว

ในกรณีที่นายทะเบียนตรวจสอบแล้วเห็นว่า ถูกต้องและครบถ้วน ให้นายทะเบียนรับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง และแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้จัดตั้งพรรคการเมืองทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำขอจัดตั้งพรรคการเมือง

ในกรณีที่นายทะเบียนตรวจสอบแล้วเห็นว่า คุณสมบัติหรือจำนวนของผู้จัดตั้งพรรคการเมือง หรือนโยบายและข้อบังคับพรรคการเมือง หรือคุณสมบัติของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือชื่อพรรคการเมือง หรือภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองไม่เป็นไปตามวรรคหนึ่ง (๑) (๒) (๔) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนสั่งไม่รับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง และแจ้งเป็นหนังสือพร้อมทั้งเหตุผลให้ผู้จัดตั้งพรรคการเมืองทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนได้รับคำขอจัดตั้งพรรคการเมือง”

ข้อเท็จจริงตามคำชี้แจงของผู้ถูกร้อง ปรากฏว่า เหตุที่ผู้ถูกร้องนำมาใช้เป็นเหตุผลในการสั่งไม่รับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคนำชัย คือ การที่ผู้ร้องซึ่งเป็นผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นหัวหน้าพรรคและยื่นคำร้องขอจัดตั้งพรรคถูกคุมขังอยู่ที่เรือนจำจังหวัดน่าน ตามหมายของศาลจังหวัดน่าน ทำให้เป็นบุคคลที่มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ อันเป็นการขาดคุณสมบัติของการเป็นผู้จัดตั้งพรรคการเมือง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๘ ทำให้การเป็นหัวหน้าพรรคนำชัยของผู้ร้องสิ้นสุดลงไปด้วย จึงเป็นเหตุให้คณะกรรมการบริหารพรรคไม่มีคุณสมบัติตามมาตรา ๑๔ (๔) ประกอบมาตรา ๑๒ และมาตรา ๒๑

พิจารณาข้อเท็จจริงตามคำร้อง คำร้องเพิ่มเติม เอกสารประกอบของผู้ร้อง คำชี้แจงและเอกสารประกอบของผู้ถูกร้อง ตลอดจนข้อมูล และเอกสารการดำเนินคดีกับผู้ร้องที่ศาลจังหวัดน่านส่งมาแล้ว เห็นว่า ผู้ร้องเป็นบุคคลหนึ่งซึ่งรวมกันกับบุคคลอื่นมีจำนวนตั้งแต่สิบห้าคนขึ้นไป จัดตั้งพรรคนำชัยตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๘ ซึ่งบัญญัติว่า

“ผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิดซึ่งมีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์ และไม่มีลักษณะที่ต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญมีจำนวนตั้งแต่สิบห้าคนขึ้นไป สามารถรวมกันจัดตั้งพรรคการเมืองได้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างเจตนารมณ์ทางการเมืองของประชาชนและเพื่อดำเนินกิจการทางการเมืองให้เป็นไปตามเจตนารมณ์นั้น ตามวิถีทางการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข” ซึ่งลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญนั้น รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๖ บัญญัติว่า “บุคคลผู้มีลักษณะดังต่อไปนี้ในวันเลือกตั้ง เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้ง คือ ... (๓) ต้องคุมขังอยู่โดยหมายของศาลหรือโดยคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย (๔) ...” เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏตามคำชี้แจงของผู้ถูกร้อง และผู้ร้องมิได้โต้แย้งแต่ประการใดว่า ผู้ร้องต้องคุมขังอยู่ที่เรือนจำจังหวัดน่าน โดยหมายของศาลจังหวัดน่าน ที่ ๕๕๐/๒๕๕๒ ลงวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๕๒ และ ที่ ๗๐/๒๕๕๒ ลงวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๕๒ ตั้งแต่วันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๕๒ และผู้ถูกร้องมีคำสั่งไม่รับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคนำชัย ในวันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๕๒ ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ผู้ร้องถูกคุมขังอยู่ที่เรือนจำจังหวัดน่าน ผู้ร้องซึ่งเป็นผู้จัดตั้งพรรคคนหนึ่งและเป็นผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นหัวหน้าพรรค ตลอดจนเป็นผู้ยื่นคำขอจัดตั้งพรรคนำชัยต่อผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๑๓ จึงเป็นผู้มีลักษณะที่ต้องห้ามตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๘ ดังนั้น การที่ผู้ถูกร้องสั่งไม่รับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคการเมืองของผู้ร้องจึงเป็นการสั่งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๑๔ วรรคสาม แล้ว

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ศาลรัฐธรรมนูญจึงวินิจฉัยชี้ขาดว่า การที่นายทะเบียนพรรคการเมืองมีคำสั่งไม่รับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคนำชัยเป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๑๔ วรรคสาม จึงให้ยกคำร้องของผู้ขอจัดตั้งพรรคนำชัย

นายประเสริฐ นาสกุล

ประธานศาลรัฐธรรมนูญ

นายโกเมน ภัทรภิรมย์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

พลโท จุล อติเรก

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายจุมพล ณ สงขลา

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายปรีชา เฉลิมวณิชย์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายมงคล สระแก้ว

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายสุจิต บุญบงการ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายสุจินดา ขงสุนทร

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายสุวิทย์ ชีรพงษ์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายอนันต์ เกตุวงศ์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายอิสสระ นิตินันท์ประภาส

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ